

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА

Кафедра теоретичної та консультативної психології,
ДВНЗ «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ
Кафедра педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти,
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра журналістики та нових медіа,
УКРАЇНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ,
Кафедра педагогіки та психології, кафедра журналістики та кафедра
філософії, теології та історії церкви

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
**«МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ І ТВОРЧИЙ СКЛАДНИК ЯК
ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНІХ
ЖУРНАЛІСТІВ, ПЕДАГОГІВ, ПСИХОЛОГІВ ТА
БОГОСЛОВІВ»**

07 листопада 2024 року

БУЧА, 2024

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«Морально-етичний і творчий складник як основа професійного
зростання майбутніх журналістів, педагогів, психологів та богословів»

Рекомендовано Вченою радою
Українського Гуманітарного інституту
Протоколом №4 від 19 грудня 2024 р.

Адреса редколегії
Україна, 08292, Київська обл., м. Буча, вул. Інститутська, 14
ПВНЗ «Український гуманітарний інститут»

Буча, 2024

Морально-етичний і творчий складник як основа професійного зростання майбутніх журналістів, педагогів, психологів та богословів [Електронне видання]: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Буча, 07 листопада 2024 р.) / упорядники : В.В. Куриляк, Ф.М. Проданюк, Буча: ПВНЗ «УГІ», 2024 р. 197 с.

У випуску розглядається роль морально-етичного та творчого складника у формуванні професійної компетентності майбутніх журналістів, педагогів, психологів і богословів. Автори аналізують значення етичних принципів і духовних цінностей у професійній діяльності, акцентуючи на потребі розвитку креативного мислення та відповідальності перед суспільством. Особлива увага приділяється інтеграції морально-етичних аспектів у навчальні програми, формуванню професійної культури та вдосконаленню творчих навичок. У випуску представлені дослідження, практичні рекомендації та кейси, які ілюструють ефективні підходи до виховання гармонійної особистості, здатної адаптуватися до викликів сучасного світу. Видання буде корисним для науковців, освітян, студентів і практиків у зазначених сферах.

Матеріали конференції видано в авторській редакції.

Редакційна колегія:

Голова оргкомітету: Штанько Л.О., к.екоп.н., доц., професор, ректор ПВНЗ «Український гуманітарний інститут».

Співголова оргкомітету: Куриляк В.В., доктор богослов'я, доцент, проректор з наукової роботи в ПВНЗ «Український гуманітарний інститут»

Члени оргкомітету:

Поліна Г.В. к.філол.н., зав. каф. германської філології ПВНЗ «Український гуманітарний інститут»

Вакулова І.В. доктор філософії зі спеціальності освітні педагогічні науки, доцент кафедри германської філології ПВНЗ «Український гуманітарний інститут».

Проданюк Ф.М. кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та психології ПВНЗ «Український гуманітарний інститут».

Парасей-Гочер А.О. кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та психології ПВНЗ «Український гуманітарний інститут».

Романчук С.М. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології ПВНЗ «Український гуманітарний інститут».

Синчак Б.А. кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувач кафедри журналістики ПВНЗ «Український гуманітарний інститут».

Остащук І.Б. доктор філософських наук, професор, керівник відділу якості в ПВНЗ «Український гуманітарний інститут».

СЕКЦІЯ II ПЕДАГОГІКА

БАРАБАШ С. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри мовної підготовки
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця*

БУРКО О. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та психології
ПВНЗ «Український гуманітарний інститут»*

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІНЬ

Актуальність дослідження. У методичній науці поширеною є думка про те, що фахівці початкової школи – креативні педагогині. Долучаємо свої зусилля до підготовки випускниць, які б поповнили коло творчих особистостей, наприклад, на заняттях із курсу за вибором «Дитяча література».

Метою нашого дослідження є оприлюднення напрацювань студенток заочного відділення спеціальності «Початкова освіта» ПВНЗ «Український гуманітарний інститут» (освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр». Спеціальність: 013 «Початкова освіта») з вивчення творів сьогочасних митців Ольги та Андрія Будугаїв та оприлюднення рекомендацій щодо їх використання під час проходження педагогічної практики.

Огляд джерел. Аналіз наукових праць, проблематика яких тісно пов'язана з нашою темою, засвідчив існування концепції креативного підходу як основи професійного зростання майбутніх учителів. Світлана Дубовик основними рисами творчої особистості вважає «сміливість думки, схильність до ризику, розвинену уяву і фантазію, проблемне бачення, вміння долати інерцію мислення, виявляти суперечності, переносити досвід і знання в нові ситуації, незалежність, альтернативність, гнучкість мислення, здатність до самоуправління» [4, с. 5].

Для навчання майбутніх педагогинь корисною стала ідея креативності, методично напрацьована Ольгою Куцевол. Науковець сформувала її визначення: «це пошуково-перетворювальне ставлення особистості до навколишньої дійсності й самої себе, що є її потребою і виявляється в пошуково-перетворювальній активності» [5, с. 55], окреслила шляхи її здійснення, як от: систематизоване ознайомлення студенток із вершинами літератури, розвивальне спілкування з творчими особистостями [5, с. 69].

Результати дослідження. Реалізуючи принцип креативності, запропонували такий прийом навчання, як «Уявний діалог із авторкою...» й оприлюднили його результати в праці «Літературознавча пропедевтика на основі творів Андрія та Ольги Будугаїв» [1]. Галина Слюсар, студентка-випускниця заочного відділення спеціальності «Початкова освіта» ПВНЗ «Український гуманітарний інститут» (освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр». Спеціальність: 013 «Початкова освіта») напрацювала прийом діалогу з авторкою художнього тексту «Не тільки про дітей» [2, с. 15]. Вона ацентувала увагу на актуальності вірша, хоча він датований 18 липня 2006 року. Студентка наголосила на тому, що, на її думку, поезія призначена дорослим, що у час війни, цей текст є вразливим для сприйняття дітьми.

Суголосним сьогочасним подіям виявився вірш «Півник» Андрія Будугая, написаний у м. Переяславі ще до російської агресії. Уважаємо доцільним актуалізувати відомості про півника із Бородянки, який вистояв після обстрілів міста рашистами, з'ясувати дітям, що це за символ.

Півник будить співом ранок,

Із пільми веде світанок –

Славний в багатьох ділах:

Був у мандрах з чумаками,

У походах з козаками.

Півник – героїчний птах!

Запитання.

1. Що ви дізналися про півника?

2. Хто такі чумаки і козаки?

3. Чому півник «був у мандрах з чумаками» і «походах з козаками»?

4. Чому автор називає його героїчним птахом?

5. Що ви знаєте про півника із Бородянки, який вистояв після обстрілів?

Що це є за символ?

6. Доберіть до слів ранок, світанок протилежні за значенням слова.

Запишіть

7. Поставте запитання до слів: півник, спів, будити, героїчний, пільма, козаки, чумаки. Визначте частини мови.

8. Складіть речення зі словами: ранок, козаки, півник, героїчний.

Студентка Яна Пуга здійснила текстуальний аналіз (за Г. Токмань) знакового твору «Скарби Приазов'я» Ольги Будугай [3, с. 16], чим вчергове нагадала про приналежність приазовських земель Українській державі.

Літературознавчу пропедевтику було апробовано на основі поетичних творів О. та А. Будугаїв у християнській школі «Вітрила надії» (м. Полтава) Тетяною Кісельовою та Яною Кучер. На практиці було застосовано прийоми, засоби навчання задля формування у молодших школярів поетичної та малярської культури творчості, яка притаманна Ользі та Андрію Будугаям. Майбутні педагогині поставили за мету інтегрувати на заняттях різні навчальні дисципліни: читання, малювання. На уроках школярі вчилися порівнювати пейзажі, створені різними засобами: словом і олівцем. Навчальна взаємодія

вчителя і учнів спрямовувалася на мотивування школярів до самостійного пошуку ілюстрацій до поезії Ольги Будугай та самостійного їх створення. Тетяна Кісельова разом із третьокласницями читали вірші поетеси. Зокрема, Дербишева Єлизавета, Єршова Уляна, Курило Марія, Молчанова Поліна, Пастушок Анастасія, Пікуль Мія ознайомившись із текстом «Ластівки», зуміли зобразити за допомогою фломастерів побачене пташкою, коли повернулася в рідний край.

Рекомендуємо студенткам, які опановуватимуть дисципліну «Дитяча література» (за вибором), опрацювати вірші Ольги та Андрія Будугай та використати запропоновані запитання і завдання під час проходження педагогічної практики. Наприклад:

Квітни, Вкраїно!

Грай прапорцем-листячком, явір.

Пісню співай радісно, жайвір.

Співом веселим землю вітаєм,

Дзвінко луна хай котиться гаєм.

Приспів:

Мамо, вітаєм тебе, Оріяно!

Вічно хай поле це пахне духмяно.

І на землі цій благословенній

Квітни, Вкраїно, кохана нене!

Руки твої не закувати,

Не заховать волю за ґрати.

Били тебе ворожі копита,

Кров'ю синів ти, земле, полита.

Приспів.

Земле моя, мамо ласкава,

Ранком встаєш ти величаво.

Кожна билинка ніжно киває,

Променів мед тебе поливає.

Приспів.

м. Бердянськ, 1993. Андрій Будугай

Запитання

1. До кого у поезії звертається автор?

2. Як ви розумієте слова: «Мамо, вітаєм тебе, Оріяно»?

3. Як називає автор рідну землю? Прочитайте ці рядки.

4. Про які історичні події дізнаємося із вірша? Знайдіть підтвердження.

Як це перегукується із подіями російсько-української війни?

5. Чого бажає поет рідній землі? Прочитайте.

6. Як описано ранок України у вірші? Прочитайте.

7. Які почуття у вас викликала поезія?

8. Як ви зрозуміли назву «Квітни, Вкраїно!»?

9. Якою ви бачите Україну сьогодні і в майбутньому? Ким бачите себе сьогодні і в майбутньому відносно рідної землі?

Завдання

1. Випишіть окличні речення. З якою інтонацією їх потрібно читати?
2. Назвіть речення, де вжито звертання.
3. Випишіть слова із заперечною часткою не, поясніть їх правопис.
4. Розберіть слова за будовою: явір, земля, поле, неня, воля, кров, мед.

Живімо в любові!

Я – вкраїночка маленька,
Люблять мене тато й ненька.
Називаються всі рідненькі
Мене сонечком, серденьком.
Я люблю свою родину,
Рідну землю – Україну.
Так живімо всі в любові,
Будьмо дружні і здорові.
Лілія Сушко

Запитання.

1. Як називають маленьку вкраїночку всі рідненькі? Чому?
2. Хто любить ліричну героїню?
3. Що любить вкраїночка?
4. До чого закликає дівчинка?

Завдання.

1. Підкреслити в тексті власну назву, поставити її у називному відмінку.
2. Випишіть іменники із вірша.
3. Займенники, які вжито в однині, поставте у множині.
4. У якому відмінку вжито іменники «сонечком», «серденьком».
5. Визначте рід іменників: україночка, тато, ненька, земля, родина, Україна, любов.

На титулі збірника наукових праць «Ольга Будугай – талановитий педагог, багатогранний філолог, письменниця» – вірш «Святковий вінок» Андрія Будугая, написаний у м. Києві 25.08.2002 і «присвячений Ніні Кірсоновій».

Нашій Україні, наче тій царівні,
Господь уплітає у віночок цвіт:
Червону калину – у барвінок синій,
Мальви – в чорнобривців пишний оксамит.

Між квітками маку – волошок очиці,
Соняшник, ромашки і Петрів батіг.
Є й найбільша цінність: золото пшениці,
В чебреці духмянім – євшан-оберіг.

Ти надінь, Вкраїно, цей вінок святковий,
В гарну вишиванку, рідна, одягнись.
Бог дарує знову літечка обнову –

Любо з-під віночка сонцю усміхнись.

Запитання.

1. Чому вірш називається «Святковий вінок»?
2. Кому присвячений вірш? Що розповів вам вчитель про цю людину?
3. Із ким порівнюється Україна? Чому?
4. Як ви розумієте значення слів: оксамит, петрів батіг, чебрець, духмяний, оберіг, євшан, обнова, любо, цінність?
5. Які квіти Господь уплітає у віночок Україні?
6. Прочитайте, як змальовано у вірші віночок.
7. Що є найбільшою цінністю України? Чому?
8. У що просять одягнутися Вкраїну? Що символізують ці елементи вбрання?
9. Яким настроєм пройнятий вірш? Знайдіть підтвердження у поезії.
10. Як ви виявляєте свою любов до рідної землі?
11. Якою хочете бачити Україну?
12. Що ви робите для того, щоб вона посміхалася?

Завдання.

1. Назвіть власні назви, які вжито у вірші. Поясніть їх правопис.
2. Випишіть у називному відмінку назви рослин із поезії.
3. Випишіть прикметники до слів Україна, калина, барвінок, чебрець, вінок, вишиванка.
4. Знайдіть дієслова у поезії.
5. Поясніть правопис слова духмяний.
6. Визначте кількість складів у словах: царівна, сонце, цвіт, Україна.
7. Поставте наголоси у словах: вишиванка, обнова, оксамит, обнова, соняшник.
8. Складіть речення зі словами: Україна, віночок, барвінок, пшениця, сонце.

Висновки. Для ефективної підготовки майбутніх вчителів початкової школи визнано плідною ідею креативності (Ольга Куцевол). Реалізуючи принцип креативності, пропонуємо такі прийоми навчання, як «Уявний діалог із авторкою...» (Ольгою Будугай), порівняння пейзажів, створених різними засобами: словом і олівцем (Тетяна Кісельова, Яна Кучер). Рекомендуємо студенткам використовувати тексти «Квітни, Вкраїно!», «Живімо в любові!», «Святковий вінок» Ольги та Андрія Будугаїв, напрацьовані запитання та завдання до них під час проходження педагогічної практики.

Список використаних джерел:

1. Барабаш С. М., Бурко О. В. Літературознавча пропедевтика на основі творів Андрія та Ольги Будугаїв. *Ольга Будугай – талановитий педагог, багатогранний філолог, письменниця*. Ніжин, 2024. С. 13–23.
2. Будугай О., Будугай А. Переяславські етюди : літератка для школярів. *Святковий вінок: Збірка творів для дошкільнят і школярів*. Переяслав-Хмельницький, 2009. С. 3–22.

3. Будугай О., Будугай А. Святковий вінок. *Святковий вінок: Збірка творів для дошкільнят і школярів*. Переяслав-Хмельницький, 2009. С. 22–42.
4. Дубовик С. Г. Організація навчальної мовленнєво-творчої діяльності молодших школярів на уроках української мови. *Початкова школа*. 2016. № 7. С. 5–11.
5. Куцевол О. М. Теоретико-методичні основи розвитку креативності майбутніх учителів літератури : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Київ, 2007. 448 с.
6. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 608 с.
7. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. 2-е вид., випр., допов. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 751 с.

ВАКУЛОВА І.В.

*доктор філософії зі спеціальності 011 Освітні педагогічні науки,
старший викладач кафедри германської філології
Український гуманітарний інститут*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ

Актуальність дослідження зумовлена стрімкою дигіталізацією всіх сфер суспільного життя, яка суттєво трансформує освітній простір та висуває нові вимоги до професійних компетентностей викладачів ЗВО. Оскільки англійська мова в Україні набуває статусу мови міжнародного спілкування, питання ефективного викладання іноземної мови з використанням сучасних цифрових інструментів набуває особливого значення. Інтеграція інноваційних освітніх технологій у навчальний процес вимагає від викладачів не лише ґрунтовних лінгвістичних знань, а й розвиненої цифрової компетентності, яка включає в себе вміння створювати корисний інтерактивний навчальний контент та застосовувати сучасні технології для підвищення ефективності навчання. Крім того, в умовах євроінтеграційних процесів та розширення міжнародної академічної мобільності зростає потреба у висококваліфікованих фахівцях, здатних забезпечити якісну іншомовну підготовку студентів відповідно до європейських освітніх стандартів та сучасних технологічних вимог.

Мета дослідження – дослідити та теоретично обґрунтувати механізми імплементації цифрових інструментів у викладання іноземних мов через призму компетентнісного підходу до професійного розвитку викладачів ЗВО.

Методика й організація дослідження базується на застосуванні комплексу теоретичних методів наукового пізнання, а саме: системний аналіз